

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20

القاضي سليم جبران
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט סלים ג'ובראן
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 18/20

העותרת: הליכוד – תנועה לאומית ליברלית

נגד

- המשיבים:
1. רשימת המחנה הציוני בראשות יצחק הרצוג וציפי לבני
  2. חבר הכנסת יצחק הרצוג, יו"ר מפלגת העבודה
  3. חברת הכנסת ציפי לבני, יו"ר מפלגת התנועה

החלטה

1. בעתירה שלפניי, מבקשת מפלגת הליכוד כי אפסול קמפיין בחירות מטעם רשימת המחנה הציוני הכולל שילוט חוצות ומודעות באינטרנט בהן נכתב "קרקע חיים לדירה משלך". לשיטת העותרת, "תכליתם של שלטי החוצות היא לגנוב את דעתם של הבוחרים, להטעות אותם ולטעת בתודעתם באמצעות מניפולציה בלתי הוגנת ואסורה, מסר שקרי ומטעה לפיו, אם הבוחרים יצביעו עבור רשימתם המשותפת... הם ידאגו לחלק להם קרקעות בחינם, שעליהן יבנו דירות" (סעיף 2 לעתירה).

2. לטענת העותרת, מדובר בתעמולה לא הוגנת. "אסור למפלגות להשתמש באמצעי התעמולה המותרים בצורה מניפולטיבית, באופן העלול להטעות את הבוחרים ולגנוב את דעתם. בחירות הן סוג של תחרות ובכל תחרות יש כללי משחק הוגנים" (סעיף 15 לעתירה). משכך, לטענתם, מדובר בתעמולה מטעה, שיש לפסול אותה.

3. ביקשתי את תגובות המשיבים. בתגובתם, טוענים הם כי דין העתירה להידחות. לשיטתם, הקמפיין מבוסס על תכנית כלכלית מקיפה הכלולה במצע הרשימה שהגה מועמד הרשימה, פרופ' מנואל טרכטנברג. עוד מוסיפים המשיבים כי "נושא יוקר הדיור במדינת ישראל הינו סוגיה ציבורית מן המעלה הראשונה המעסיקה את השיח הציבורי בשנים האחרונות, ובוודאי במסגרת מערכת הבחירות הנוכחית. בניגוד לעותרת שבחרה גם במערכת בחירות זו כמו גם בבחירות קודמות שלא להציע לבוחר הישראלי תוכנית כלשהי, בחר המחנה הציוני להתמודד עם סוגייה קשה זו ולפעול במסגרת תוכנית מקיפה

כוללת כאמור, לעניין יוקר המחיה והדיור" (סעיף 12 לתגובה).

דיון והכרעה

4. דין העתירה להידחות. נראה כי העותרת טוענת למעשה כי הקמפיין של המחנה הציוני מטעה. אמנם, בעבר קבעתי במספר הזדמנויות כי לגישתי יש ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית סמכות להורות על מניעת פרסום תעמולה מטעה (ראו, למשל: תר"מ 63/20 צור נ' נחמני (14.8.2013); תר"מ 94/20 פיירברג נ' פרידריך (9.9.2013); תר"מ 98/20 לייטנר נ' לב (10.9.2013)). אולם, בצד זאת, קבעתי כי צו מעין זה יינתן כאשר עסקינן לרוב בהטעיה צורנית.

5. במקרה דנא, למעשה, טוענת העותרת כי מדובר בתעמולה שתוכנה מטעה במובנה המהותי. ברי, כי על מנת לקבוע אם מדובר בקמפיין מטעה מבחינה מהותית יהיה עליי לקבוע אם תוכנו אמיתי או שקרי. ודוק; סוגיה זו אינה מצויה בסמכותי. זאת, מכיוון "שאינ ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית כלים לבחון את אמיתות הדברים... שקר – אין לו רגליים – בכך יכול להתנחם העותר, אלא שהקביעה מה הוא שקר אינה בידי" (תב"כ 4/18 אוחנה נ' אלוני (10.10.1983), השופט ריבלין; וראו בדומה: תר"מ 223/20 הדר נ' פדלון (4.11.2013); תר"מ 241/20 לדרמן נ' שינדלר (4.1.2015)).

6. ניתן אף להעלות טענה על פיה הקמפיין עולה לכדי שוחד בחירות האסור בהתאם לסעיף 122 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969. יובהר, כי הכרעה בטענה זו אינה נדרשת, היות שהעותרת כלל לא העלתה טענה מסוג זה.

7. סוגיה זו נדונה בהרחבה בהחלטתו של השופט חשין, יו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-16, ב-תב"כ 5/16 אושעיה נ' בניזרי (16.12.2002) (להלן: עניין אושעיה). שם, נדון בין היתר פסק דינו של בית המשפט העליון ב-ע"פ 71/83 שרון נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(2) 757 (1984) (להלן: פרשת שרון). בפרשת שרון, נדונה הבטחה של מר שמואל פלאטו שרון, שהתמודד בבחירות לכנסת התשיעית, שישתמש "באמצעיו האישיים ובעזרתם של בעלי-אמצעים אחרים ומומחים לכלכלה, כדי לרכוש אלפי דירות ממשרד השיכון, וידאג להשכירן בתנאים נוחים ושווים לכל נפש למשפחות מעוטות-אמצעים ולזוגות צעירים" (עניין אושעיה, בפס' 11). בפרשת שרון נקבע כי הבטחה זו – שהדגש בה היא רכישת דירות מכספיו הפרטיים של מר שרון – היא בגדר שוחד בחירות אסור.

8. "כאשר מערטלים את התוכנית ממחלצותיה הבלתי מחייבות, ניצבת לפנינו במעורמיה תוכנית פשוטה וקונקרטי, בה מבטיח פלאטו שרון, באופן אישי, טובות הנאה משמעותיות לציבור הבוחרים בכללו, ולזוגות צעירים ואנשים, המוגדרים כחסרי יכולת, המתפתים להירשם לתוכנית, במיוחד, במגמה ברורה ושקופה, להשפיע על-ידי ברק ההצעה והפיתוי שבה על ציבור הבוחרים להצביע למען רשימת פ"ש - רשימת האישי הבודד טוב הלב" (פרשת שרון, בעמ' 782).

9. הקמפיין של רשימת המחנה הציוני, במובהק, מהווה הבטחת בחירות לגיטימית ולא שוחד בחירות. הקמפיין, כפי שמציינים המשיבים, מתמקד בחלק מהתוכנית הכלכלית שהציגה הרשימה לקראת הבחירות. זאת ועוד; בניגוד לטענת העותרת, כאמור, אין מדובר בהבטחה למתן קרקע בחינם שאין מאחוריה תכנית סדורה. המשיבים אף מציינים בתגובתם את הצעדים הנדרשים שיאפשרו להם לפעול בהתאם לתכנית (ולמותר לציין, שאין זה הפורום להידרש להיתכנותה של התכנית).

10. די באלה כדי להוביל למסקנה כי אין המדובר בהבטחה קונקרטית למתן הטבות אישיות מאת מועמד, כמו בפרשת שרון; אלא, בהבטחת בחירות, שהיא לב משימתן של רשימות המועמדים בשכנוע הציבור הרחב להצביע להן בבחירות.

11. "אך טבעי הוא, שכל מועמד או רשימת מועמדים יבקשו בעת מסע בחירות לסלול מסילות אל ליבו ותודעתו של הבוחר באמצעות מצע רעיוני שובה לב ונפש" (פרשת שרון, בעמ' 776). דברים אלו, שכתב השופט ד' לויין לפני כשלושים שנה, נראה שנכתבו ממש לענייננו.

12. משכך, העתירה נדחית כאמור לעיל. בנסיבות העניין, תישא העותרת בהוצאות המשיבים בסך כולל של 8,500 ש"ח.

ניתנה היום, כ"ז בשבט התשע"ה (16.2.2015).

 סלים ג'ובראן
 שופט בית המשפט העליון
 יושב ראש ועדת הבחירות
 המרכזית לכנסת ה-20